

Diskrimineringen kan minska om hyresvärdar får mer information om bostadssökande

Altinget den 24 oktober 2023

Den offentliga utredningen Åtgärder för tryggare bostadsområden syftar till att se över den hyresrättsliga regleringen kring uppsägning av hyresavtal i de fall hyresgästen (eller någon person som hyresgästen ansvarar för) begår brott i lägenheten eller i närområdet.

Utredningen lämnar förslag på ett antal åtgärder som främst syftar till att minska brottsligheten och stärka tryggheten i utsatta bostadsområden samt säkerställa ordnade förhållanden för inneboende. Utredningen analyserar även de potentiella konsekvenser de föreslagna åtgärderna för med sig.

När vi tar del av utredningens förslag och dess konsekvensanalys slås vi av att utredningen helt bortser från de forskningsresultat som pekar mot att olika åtgärder som syftar till att stärka tryggheten i bostadsområden, rätt utformade, också skulle kunna stärka utsatta gruppers situation på bostadsmarknaden. Att personer med utländsk bakgrund som söker efter bostad får färre svar från hyresvärdar än dem med inhemsk bakgrund är väl belagt inom forskningen (se till exempel Ahmed & Hammarstedt, 2008 och Molla, Rhawi & Lampi, 2022).

Forskningen indikerar att åtgärder som ger hyresvärdarna bättre möjligheter att införskaffa information om de sökandes socioekonomiska bakgrund också stärker utsattas position. I ett fältexperiment avsett att studera diskriminering på bostadsmarknaden framkom att sökande som i sin ansökan till en hyresvärd angav att de exempelvis hade en eftergymnasial utbildning och en fast anställning avsevärt förbättrade sannolikheten att få positivt svar på en ansökan om en ledig bostad jämfört med fall där den sökande inte angav några meriter och enbart skrev under ansökan med sitt namn (Ahmed, Andersson & Hammarstedt, 2010). Detta gällde såväl sökande födda i Sverige som sökande med utländsk bakgrund.

Dessa resultat gör det rimligt att tro att bristande information och osäkerhet om socioekonomiska faktorer hos hyresvärdarna särskilt försvårar för utrikes födda och andra minoriteter på bostadsmarknaden. Också ny forskning från USA stöder denna slutsats (Gorzig & Rho, 2023). Studien undersöker effekterna av en policyförändring i Minneapolis, där begränsningar infördes för den information som hyresvärdar får inhämta om bostadssökande, rörande inkomst, kreditvärdighet samt förekomst av tidigare vräkningar och domar i brottmål. Syftet var att skydda utsatta grupper. Tvärtemot intentionerna visade det sig emellertid att diskrimineringen av minoritetsgrupper ökade på bostadsmarknaden, jämfört med grannstaden S:t Paul som inte införde några sådana restriktioner.

Det borde ha ingått i utredningens uppdrag att också undersöka möjligheterna för hyresvärdar att få tillgång till mer information om bostadssökande. Enligt forskningen kan det förbättra utsatta gruppers möjligheter när de söker bostad eftersom osäkerheten rörande bostadssökande blir mindre. Rätt utformat kan ett sådant förslag således leda till att diskrimineringen på bostadsmarknaden minskar.

Mats Hammarstedt
Per Skedinger